

Vita jobb i Umeå kommun

Motion till Umeå kommunfullmäktige 2015-01-23

Umeå kommun och de kommunala bolagen upphandlar tjänsteköp för många miljoner kronor varje år. Som upphandlare ger vi försörjning åt mängder av lokala företag. Villkoren i våra upphandlingar får därför stora konsekvenser för dem och deras anställda.

I dag förekommer i många branscher ett missbruk av skatteregler och arbetsrättsliga villkor. Bara i bygget av Kulturväven här i Umeå finns det starka skäl att misstänka hur bolag anställde underentreprenörer med utländsk arbetskraft för så låga löner som 50 kr/timmen. Detta är inte unikt för byggbranschen. Användandet av utländska underleverantörer som pressar ner löner och arbetsvillkor tränger undan seriösa, ofta lokala, företag som inte kan konkurrera eftersom de har högre utgifter för sina anställda.

Det är kommunens ansvar som upphandlare att ställa krav på de upphandlade utförarna och att följa upp så kraven uppfylls. Eftersom det kan vara svårt för kommuner att själva följa upp sådana konkreta saker som arbetsvillkor och ekonomiska förhållanden bland upphandlade företag finns en modell för att underlätta uppföljningen: Vita jobb-modellen.

Vita jobb-modellen är ett verktyg för att motverka svartarbete och social dumpning vid upphandling. Den innebär att kommunen i sin upphandling ger fackliga företrädare i uppdrag att följa upp hur de upphandlade företagen och deras underleverantörer lever upp till arbetsrättsliga krav. Utgångspunkten är att följa såväl lagen om offentlig upphandling (LOU) som EU-direktiv och övriga lagstiftningar och regelverk, men på ett sätt så att oschysst och snedvridande konkurrens undviks. Modellen används bland annat i Stockholms kommun.

Vita jobb-modellen bygger på följande fyra principer:

1. Upphandlingsunderlag utformas så att de företag som får offentlig uppdrag måste betala anställda i enlighet med kärnan i de kollektivavtal som redovisas i upphandlingsunderlagen. Det innebär inte ett krav på kollektivavtal – sådana krav är svåra att ställa bland annat på grund av EU-rätt - men ett krav på att lägstnivåerna i aktuella branschavtal följs, så att möjligheterna för företag som har tecknat kollektivavtal att konkurrera inte försämras.

2. Huvudentreprenören ansvarar för underentreprenörer som också ska följa reglerna om löner och anställningsvillkor i enlighet med de ovan beskrivna principerna.

3. Företagen öppnar sig för kontroller där av kommunen utsedd granskare kan kontrollera hur företagen lever upp till kraven i kontraktet mellan kommun och företag. Det är lämpligtvis fackförbunden inom avtalsområdet som uppdras att å kommunens vägnar kontrollera efterlevnaden.

4. Företagen skriver under på att brott mot regelverken utgör uppsägningsgrund och grund för skadeståndsanspråk från kommunens sida.

Vänsterpartiet yrkar därför att:

- **Umeå kommun inför "Vita jobb"-principen vid upphandling av tjänster.**

Arijan Kan
Vänsterpartiet

Lasse Jacobson
Vänsterpartiet

